

V práci sme ďalej porovnávali hodnoty *cmc* pentakaíniumchloridu v závislosti od počtu atómov uhlíka v prídavnom *n*-alkanole. Pre ilustráciu uvádzam graf tejto závislosti pri teplotách 288,15 K, 293,15 K a 303,15 K (obr. 5). Z uvedených hodnôt *cmc* vyplýva, že k formovaniu micel pentakaíniumchloridu dochádza ľahšie v prostredí metanolu ako v prostredí etanolu. Rovnaký priebeh zaznamenali vo svojich prácach aj Andriamainty a kol.<sup>8)</sup> a Čižmárik a kol.<sup>9)</sup>

## LITERATÚRA

1. **Akhter, M. S.:** Effect of solubilization of alcohols on critical micelle concentration of non-aqueous micellar solutions. *Colloids and Surfaces* 1999; 157, 203–210.
2. **Akhter, M. S., Al-Alawi, S. M.:** Influence of alcohols on the critical micelle concentration of non-aqueous micellar solutions. *Colloids and Surfaces* 2000; 164, 247–255.
3. **Akhter, M. S., Al-Alawi, S. M.:** Micellar behaviour of cetyltrimethylammonium bromide in *N*-methyl acetamide – alkanol and *N,N*-dimethyl acetamide – alkanol mixtures. *Colloids and Surfaces* 2002; 196, 163–174.
4. **Chalabala, M. a kol.:** Technologie léků. Praha: Galén 1997; 66–261.
5. **Beneš, L., Borovanský, A., Kopáčová, L.:** Alkoxy-carbanilic Acid Esters with High Local Anaesthetic Activity. *Arzneim. Forsch.* 1969; 19, 1902–1903.
6. **Chen, L. J., Lin, S. Y., Huang, C. C.:** Effect of Hydrophobic Chain Length of Surfactants on Enthalpy – Entropy Compensation of Micellization. *J. Phys. Chem.* 1998; 102, 4350–4356.
7. **Vlachy, N. a kol.:** Influence of additives and cation chain length on the kinetic stability of supersaturated cationic systems. *Colloids and Surfaces* 2009; 338, 135–141.
8. **Andriamainty, F., Čižmárik, J., Zúdorová, Z., Malík, I., Sedlářová, E.:** Influence of alcohols on the critical micelle concentration of heptacainium chloride. *Pharmazie* 2007; 62, 77–78.
9. **Čižmárik, J., Andriamainty, F., Malík, I., Sedlářová, E.:** Štúdium micelizácie a termodynamických parametrov heptakaíniumchloridu vo vodnom a alkoholickom prostredí. *Farm. Obzor* 2007; 56, 133–138.

## NOVÉ KNIHY

Jesenský, M.: **Alchýmia v Čaplovičovej knižnici.** Vydavateľstvo Magma 2011, 207 s., ISBN:978-80-970780-0-3.

Čaplovičova knižnica je jedným z oddelení Oravského múzea Pavla Országa Hviezdoslava v Dolnom Kubíne. Bola založená a budovaná Vavrincom Čaplovičom, ktorý žil v rokoch 1778–1853. Táto knižnica vďaka tomuto fundátorovi obsahuje okrem iných diel i pomerne značný počet titulov z oblasti alchýmie, ktoré doteraz neboli ešte dostatočne a komplexne analyzované.

Recenzované dielo MVDr. Miloša Jesenského, PhD., je základnou analýzou týchto jej alchymistických kníh. Jej obsah je koncipovaný logicky. Po zasvätenom predslve prof. RNDr. Vladimíra Karpenka, CSc., autor v jej úvodnej časti sumarizuje základné údaje o pôvode knižnici, jej fonde, súčasnom stave a periodizácii staršej chemickej literatúry, knižnom fonde a chronológii európskej alchýmie.

Jadro diela tvorí stručná analýza alchymistických diel R. Bacona, R. Lullusa, Hortulanusa, Gebera, G. Agricolu, E. Kelleya, J. Těšínského, A. Libaviusa, G. Braccasca, G. Gratarola, G. de Clavesa, B. Penota, E. Vogela, H. Reusnera, H. Khunratha, T. Paracelsusa, D. Sennerta,

M. Rulanda ml., G. Dorna, A. von Bodensteina, B. Heffnera, O. Crolla, G. della Porta, P. Kertzenmachera, J. R. Glaubera, J. Baptistu van Helmonta, M. Sendivogiusa, R. Fludda, K. Digbya, S. Blankaarda, B. Valentinusa, J. F. Helvertiusa, D. Kellnera, A. Kirchera, G. W. Wedela, R. J. Schmida, J. C. Creilinga, K. A. Kortuma, E. de Naxagorasa, F. J. W. Schrödera a niektorých anonymných diel rosenkruciánskej proveniencie.

K názornosti ale i k estetickému úrovnii diela prispieva fakt, že hlavné diela, o ktorých Jesenský píše, sú niektoré časti z originálov reprodukované, čo dodáva dielu vysoký stupeň autentičnosti.

Obsah diela dokazuje, že je doteraz najhlbšou analýzou alchymistických diel, ktoré sa nachádzajú u nás.

Vydanie tohto diela je významným edičným počínom, pretože v základnej forme sprostredkováva čitateľovi informácie o našich knižných fondoch o protovedeckej ére vzniku chémie. Svojím obsahom dielo vhodnou formou nadväzuje na úspešne Jesenského dielo „História alchýmie na Slovensku“, ktoré vyšlo vo vydavateľstve Balneotherma v Bratislave roku 2010.

J. Čižmárik